

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Joannis Bonaë, Eminentissimi S. R. E. Titulo S. Bernardi
Ad Thermas Cardinalis Presbyteri Opera Quotquot
hactenùs separatim edita fuerê Omnia**

Bona, Giovanni

Antverpiae, 1677

VIII. De Invidia, & Acedia. Vtriusque descriptio & curatio.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10805

lerat, suspendit, dicens: Cæderem, nisi irascerer. Prius voluit iracundiam flagellare, quam servum; digniorem flagris existimans dominum irascentem, quam servum negligentem. Quò quisque honestior est, eò fortius iram comprimit.

10. Iudices, & qui præfunt populis, iram interdum ostendere debent, ac etiam exhibere; ita tamen, ut rationem non præveniant, sed quasi ancilla subsequatur. Corrigendus est qui peccat, & castigandus; sed sine ira. Si vir bonus irasci turpiter factis debet, omnis illi per iracundiam vita transibit. Quod enim momentum erit, quo non videat improbanda? Deficiet, si toties à se iram, quoties causâ poscet, exegerit. Placidus itaque & æquus errantibus, talem affectum erga illos habebit, qualem medicus erga phreneticos. Sicut non commoveris ob algores & fervores, qui à tempestatibus suas vices obeuntibus inducuntur: ita nec irasci debes propter injurias, quas improbi homines pro sua natura inferre solent. Ægri intemperantes sunt, in quibus nihil est sani. Satis acerba erga contumeliosum vindicta est, nullam petere ab eo vindictam. Ille lædit ut doleas; si tu non doles, ipse dolebit, videns ereptam sibi contumeliæ voluptatem; adeò fructus injuriæ in sensu & indignatione patientis positus est. Convitia, si irascere, agnita videntur, spera exolefcunt. At turpe est, inquis, contemni, læsumque honorem non reparare. Imò turpe est timere contemni: non enim hoc timet, nisi qui contempti dignus est. Non respicit sapiens, quid homines turpe judicent, nihil illi turpe, nisi peccatum. Contemnor, ait, ab aliquo? Ipse viderit. Ego curabo, ne quid contemptu dignum agam, aut loquar. Odit me aliquis? Viderit. Ego omnibus erò placidus, & benignus. Sic invicta patientia, improborum malitiam superat & fatigat; Deumque imitatur, qui ignoscit, qui patientissimus est, & scelera nostra suis beneficiis vincit. Majoris animi est, non agnoscere injuriam, quam ignoscere.

CAPUT VIII.

De Invidia, & Acedia. Utriusque descriptio & curatio.

1. **I**nvidia sui vindex prius in propria sævit viscera, quam in proximi bona. Alia vitia ultrix poena à tergo sequitur; huic etiam præire solet. Invidus enim alienam felicitatem suam fa-

cit tormentum, & de vicini pinguedine ipse macrescit. Simul peccat & plectitur, quem hæc pestis invasit. Cætera vitia certo alicui bono contraria sunt; hoc, omnium bonorum inimicum est, omnium rerum naturam pervertit. Adversatur divinæ bonitati, cui proprium est omnia bona sua communicare: adversatur statui Beatorum, qui aliorum felicitate, ut suâ, potiuntur: adversatur Christianæ charitati, quæ de bonis etiam inimicorum lætatur: adversatur denique legi naturæ, quæ nos omnia bona nostra aliis etiam optare jubet. Sicut oculus eo morbo affectus, quem Ophthalmiam Medici vocant, splendidis omnibus offenditur: ita invidus aliorum virtute, & claritate cruciatur. Invidia dicitur; quia alterius excellentiam nimis videt.

2. Invidet Satan, sed hominibus, sociorum nemini: tu verò homo cum sis, hominibus invidet; quod nec Diabolus quidem facit. Hoc autem animi pusilli est, & proprio judicio se ad infima abjicientis: neque enim alteri invideres, nisi cum meliorem te, & superiorem arbitraberis. Vis invidiâ carere? Sperne hujus mundi fugacis bona, & dilige æterna. Amor æternitatis mors invidiæ est. Non potest mortalia bona aliis invidere, qui sola sempiterna concupiscit. Quis unquam Princeps sutori invidit, aut sarcinatori, artium suarum vilia servitia? Non se demittit ad hæc infima mens sublimioribus occupata. Nonne satis est propriis malis angî, quæ tam multa sunt, nisi & aliena bona te torqueant? Nunquam eris felix, si te cruciat felicior. An putas bona, quæ invidet, alteri erepta, ad te posse transferri? Habet proximus tuus divitias, floret scientiâ, supereminet dignitate. Hæc omnia tua erunt, si ipsum amaveris. Plurimis abundat bonis, qui amat aliena.

3. Jungo Invidiæ Acediam; quia utraque tristitia est: illa de alieno bono, hæc de proprio. Utraque ad pusillos spectat: nam *parvulum occidit Invidia*; & Acedia vitium est languentis animi, bonorumque spiritualium tædio laborantis, qui rei magnitudine ac difficultate deterritus, nihil unquam homine dignum aggrediatur. *Vult, & non vult piger*; semper varius & inconstans, sibi gravis aliis molestus, & continuo sui tædio poenæ incubans suæ. Similis est trocho, qui in orbem quidem agitur, sed non progreditur; atque ita per flagri vim movetur, ut tamen semper insistat. Voluisse eum aliquid deprehendes, sed non fecisse. Omnis ejus operatio insipida, & instar repentis aquæ vomitum provocans,

non hominibus tantum, sed & ipsi Deo. Frustra igitur salutem speras, nisi excusso torpore generosos assumas spiritus, & acrioribus stimulis ad magna te cogas. Ut avis ad volatum, ita homo nascitur ad laborem: & ut desint labores pro Deo assumpti, satis cuique poenarum imponit mundus. Quantum ille laborat, ut divitias consequatur? Quantum ille patitur, ut ad optatam perveniat dignitatem? Magno vitia coluntur. Quod si fugacia bona tanto sudore mercaris; cur non parem adhibes diligentiam, ad felicissimam aeternitatem comparandam? Ah! pudeat segnem esse in re tanti momenti. Brevissimus labor est; merces aeterna. Nihil est tam arduum & tam difficile, quod mens humana, Deo duce, non vincat. Fortiter aude; & difficultatum spectra disparebunt. Quicquid sibi animus imperavit, obtinuit. Age quod potes; omnia poteris. Adjuvat facientem Deus.

C A P I T U L U M IX.

*De Superbia, Ambitione, & inani Gloria.
Icon superbi. Dignitatum vanitas, &
pericula. Tumoris mala, & alexipharmaca.*

1. **S**uperbia, ambitio, & inanis gloria cognata sunt vitia; è quibus, tanquam Oceano, omnium malorum flumina oriuntur. Nam cum sibi pro fine propriam excellentiam proposuit homo, huc omnia dirigit, spreto Dei cultu, neglecta hominum reverentia. Et si illi aditus ad gloriam non patet, nisi per scelera; per scelera ad gloriam ibit: viamque sibi ad praesens decus aperiet, per dolos, & fraudes, proximique ruinam, & eandem. Superbus, Deo odibilis, humano generi intolerabilis, omnia studia, & opera sua ad captandam hominum laudem inflectit. Se gradu potiori dignum putat, sibi in illo maxime complacet. Majora viribus temere aggreditur, omnibus negotiis se ultrò ingerit, se ipsum impudenter extollit, ceteros aspernatur. Callidè simulat humilitatem, ut à se removeat ambitionis suspicionem. De gradu dejectus, omnia querelis implet, suscitaturque rixas, & odia. Erga inferiores ferum se & truculentum exhibet: erga superiores assentator est, quovis mancipio timidior, & obsequentior. Bona, si quae habet, non Deo, ut par est, sed sibi arroganter attribuit. Affectat in omnibus videri; deque rebus altissi-

mis, quas ignorat, quasi ex propria experientia, subtiliter differit. Aliorum facta curiosè inquirat, temerè iudicat, severè damnat: auget vitia, laudem imminuit. In sermone & incessu fastum quendam praese fert, aliorumque contemptum. Odit correctionem; respuit consilia, monitis non acquiescit. Bona sibi opinatur adesse, quibus caret: & quae habet, multò majora sibi fingit, quàm sint. Idèò indignatur, & ad pessima quæque flagitia se dejicit, si cæteris tanquam dignior non praefatur, si se & sua negligi suspicetur. Fluctuat cor ejus perpetuis motibus; quia cum honor, quem cupit, in aliena sit potestate, necesse est illum turbidis affectibus continuè agitari. *Initium omnis peccati est superbia.*

2. Pone in statera, si sapias, & compara cum minima aeternae felicitatis particula, quaecumque tibi optanda in hoc saeculo videntur, regna, imperia, Orbem denique totum; excutiet illa suo pondere mundum universum cum pompis suis, tanquam folium, quod vento rapitur. Erige te ergò ad aeterna; & te dignum fac caelo, cui natus es. Excute superbas tuæ excellentiae cogitationes & te veris bonis metire. Si te Caesar adoptasset in filium; quis ferret supercilium tuum? Nunc autem Dei filius es. Christi sanguine redemptus. Cur non cogitas originem tuam? cur te abjicias ad terrena, tuo genere prosus indigna? Ad caeli & siderum dominatum te vocat Pater: ad possessionem semper duraturam. Hic ingentes sume animos, hac promissione extolle, ab hoc Patre nobilitatem tuam jacta, ad ejus similitudinem mores tuos compone. Haec est via, quae ad veram gloriam perducit.

3. Quid sunt sceptræ, quid coronæ? Fulgidæ compedes, & clara miseria; quae si plenè hominibus nota esset, nunquam de solio litigarent. Plura essent regna, quàm reges. Magna servitus est, magna fortuna. Isti, quos vulgus beatos censet, longè aliter de se sentiunt: nam gravior ipsis incumbit felicitas, quae graves illos populo reddit. Tunc laudant otium lenè, & sui juris. Tunc odio est illis fulgor, quem prius admirabantur. Tunc attoniti & trementes de terrenorum vanitate philosophantur. Tunc mortem formidant, & tremendum Dei iudicium: ante cujus conspectum nihil proderit tanto studio quaesita dignitas, tot parta sudoribus, & empta sanguine. Sic igitur vive, ut securum te inveniat illud tribunal. Qui nunc humiliatur, tunc exaltabitur.

4. Insanis, si te putas adepta dignitate securum, & quietum fore. Quod olim licuit, jam non